

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Grondwettelijk Hof rolnummer 8724: het beroep tot vernietiging van de artikelen 2 tot 8 van de wet van 8 januari 2026 betreffende de verwerking van persoonsgegevens bij deelname aan een overleg georganiseerd op grond van artikel 458ter van het strafwetboek, ingesteld door de vzw Ligue des droits humains en anderen

De vzw Ligue des droits humains e.a. vragen de vernietiging van de artikelen 2 tot 8 van de wet van 8 januari 2026 betreffende de verwerking van persoonsgegevens bij deelname aan een overleg georganiseerd op grond van artikel 458ter van het strafwetboek (hierna: de federale wet casusoverleg). Deze wet biedt federale deelnemers aan onder meer de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake terrorisme, extremisme en radicalisme (LIVC R), het casusoverleg binnen de Veilige Huizen en de ketenaanpak jeugddelinquentie een rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens. De Vlaamse Regering komt in deze zaak tussen om twee redenen.

- Ten eerste kan een vernietiging de deelname van federale actoren aan deze casusoverleggen en bijgevolg de goede werking ervan in gedrang kan brengen.
- Ten tweede kan een vernietiging ook gevolgen hebben voor het decreet van 30 juni 2023 over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek, dat een een gelijkaardige algemene rechtsgrond bevat voor de verwerking van persoonsgegevens door Vlaamse deelnemers aan casusoverleggen.

In dit dossier wordt namens de Vlaamse Regering, meester Anneleen Van de Meulebroucke, aangesteld als raadsman.

1. CONTEXT

Op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek kan er krachtens een wet, decreet of ordonnantie, of met de toestemming van de procureur des Konings, een overleg worden georganiseerd waarbij de deelnemers met elkaar informatie kunnen uitwisselen dat onder een beroepsgeheim valt.

Een dergelijk overleg is enkel mogelijk met als doelstelling de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden, of ter voorkoming van terroristische misdrijven of ter voorkoming van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie.

Op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek worden onder andere de volgende casusoverleggen georganiseerd: de Lokale Integrale Veiligheidscellen inzake terrorisme, extremisme en radicalisme (LIVC R), het casusoverleg binnen de Veilige Huizen en de ketenaanpak jeugddelinquentie.

De wet van 8 januari 2026 ‘betreffende de verwerking van persoonsgegevens bij deelname aan een overleg georganiseerd op grond van artikel 458ter van het strafwetboek’ (hierna: de federale wet casusoverleg) bevat de wettelijke basis voor de verwerking van persoonsgegevens bij een overleg op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek door deelnemers die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen. De essentiële elementen van de gegevensverwerking worden vastgelegd in deze wet.

2. PROCEDURE

Tegen de federale wet casusoverleg werd door vzw Ligue des droits humains e.a. bij het Grondwettelijk Hof een beroep tot vernietiging ingesteld.

Bij verzoekschrift met rolnummer 8724 dat aan het Grondwettelijk Hof is toegezonden op 8 juli 2026 is door de vzw Ligue des droits humains en andere vzw's een beroep tot vernietiging ingesteld tegen artikelen 2 tot 8 van de voormelde wet wegens schending van:

- de artikelen 10, 11, 22 en 23 van de Grondwet;
- de artikelen 7, 8 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;
- artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens;
- het algemene rechtsbeginsel van rechtszekerheid;
- het algemene rechtsbeginsel van niet-terugwerkende kracht;
- de artikelen 5, 6, 9, 10, 12 tot en met 17, 24 en 26 van de Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (AVG);
- de artikelen 10 en 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI);
- het beginsel van eerbiediging van het beroepsgeheim.

Inhoudelijk wordt aangevoerd dat de bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens te algemeen en onduidelijk geformuleerd zijn. Dit zou het gelijkheidsbeginsel schenden en het recht op eerbiediging van het privéleven. Verder zou de federale wet casusoverleg volgens de verzoekers een risico op een significante achteruitgang van de economische en sociale rechten van de betrokkenen veroorzaken. Ook zou de federale wet casusoverleg aspecten regelen die onder de bevoegdheid van de deelstaten vallen. Ten slotte wordt een schending van het gelijkheidsbeginsel aangevoerd omdat er een identieke regeling geldt voor alle types van casusoverleggen en een schending van het beroepsgeheim omdat de voorziene bepalingen onvoldoende nauwkeurig en onvoorzienbaar zijn.

Op 15 juli 2026 ontving het Departement Kanselarij en Bestuur vanwege de griffie van het Grondwettelijk Hof het verzoekschrift aangaande deze zaak.

3. TUSSENKOMST VAN DE VLAAMSE REGERING BIJ HET GRONDWETTELIJK HOF

Binnen 45 dagen na ontvangst van de door de griffie gedane kennisgeving, kan de Vlaamse Regering een memorie bij het Grondwettelijk Hof indienen met betrekking tot voorliggende zaak. De vraag rijst of de Vlaamse Regering in deze hangende procedure wil tussenkomen.

De omzendbrief VR 2009/23 van 16 januari 2009 betreffende het Grondwettelijk Hof bepaalt dat het aangewezen is om tussen te komen in de zaken waar wetgeving of decreetgeving van andere overheden ter discussie staat, maar waar de uitspraken van het Grondwettelijk Hof een impact (kunnen) hebben op de wettigheid van actuele of toekomstige Vlaamse regelgeving.

Als deze federale wet casusoverleg zou vernietigd worden, zou de werking van casusoverleggen binnen Vlaamse bevoegdheid of casusoverleggen waar Vlaamse organisaties aan deelnemen op de helling kunnen komen staan. Hierbij kan gedacht worden aan de LIVC R, het casusoverleg binnen de Veilige Huizen en de ketenaanpak jeugddelinquentie. Dit omdat de federale deelnemers dan (minstens tijdelijk) geen wettelijke basis meer zouden hebben om persoonsgegevens te verwerken in het kader van het casusoverleg. Hierdoor komt hun deelname aan het casusoverleg en bijgevolg de realisatie van de doelstelling van het casusoverleg in het gedrang.

Verder voorziet ook het decreet van 30 juni 2023 over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek in een gelijkaardige algemene rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens door Vlaamse deelnemers aan casusoverleggen in de zin van artikel 458ter van het Strafwetboek. Een vernietiging van de federale wet casusoverleg zou dus ook een impact kunnen hebben op deze Vlaamse regelgeving.

Ter verdediging van de belangen van de Vlaamse Regering in de zaak voor het Grondwettelijk Hof met rolnummer 8724 werd meester Anneleen Van de Meulebroucke, kantoorhoudende Louizalaan 99, 1050 Brussel, aangesteld als advocaat.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR